

Лекція

Тема: Поняття інформаційного суспільства

План

1. Цілі і завдання вивчення дисципліни.
2. Методологічні основи інформаційного суспільства.
3. Інформаційне суспільство в системі соціального розвитку.
4. Поняття інформації. Інформатизація як умова виникнення нової соціальної реальності.
5. Поняття комунікації. Інформаційно-комунікативна природа сучасного суспільства.

Питання для самостійної роботи.

Теорія постіндустріального суспільства (Даніель Белл).
Концепція «третьої хвилі» (Елвін Тоффлер).
Концепція Інформаційного суспільства (Лайнон, Масуда).
Теорія технотронного суспільства (Бжезинський)

Основна література:

- Інформаційне суспільство. Шлях України // Бібліотека інформаційного суспільства. – К.: “Відродження” та ПРООН, 2004. – 309 с.
- Голобуцький О., Шевчук О. E-Ukraine. Інформаційне Суспільство: бути чи не бути. [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.e-ukraine.biz/index.html>
- Информационное общество: Сб. – М.: ООО «Издательство АСТ», 2004. –507 с.
- Мей К. Інформаційне суспільство. Скептичний погляд: Пер. з англ.. – К.: “К.І. С.”, 2004. – XIV с., 220 с.22

1. Цілі і завдання вивчення дисципліни.

Мета дисципліни:

формування у студентів необхідних для майбутньої професійної діяльності теоретичних знань про сутність, структуру і моделі інформаційного суспільства та розвиток умінь і навичок орієнтуватися в сучасному інформаційному суспільстві.

1. Цілі і завдання вивчення дисципліни.

Завдання:

- оволодіння студентами базовими знаннями розвитку інформаційного суспільства, його основних понять, моделей та сучасних комунікативних технологій;
- вивчення базових теоретичних засад теорії інформаційного суспільства;
- розвиток умінь та навичок успішного використання засобів комунікацій під час професійної діяльності вчителя, що сприятиме розвитку культури спілкування і досягнення особистого успіху в побудові професійної кар'єри.

2. Методологічні основи інформаційного суспільства.

А. Даф виокремлює три способи розуміння інформаційного суспільства:

- інформаційно-економічний;
- підхід з позиції інформаційних потоків;
- інформаційно-технологічний.

2. Методологічні основи інформаційного суспільства.

Ф. Уебстер виокремлює п'ять основних підходів:

- технологічний;
- економічний;
- професійний;
- просторовий;
- культурний.

При визначенні й аналізі поняття «інформаційного суспільства» необхідне комплексне використання елементів усіх згаданих вище підходів з обов'язковим урахуванням їхніх плюсів і мінусів.

3. Інформаційне суспільство в системі соціального розвитку.

Інформаційне суспільство – нова історична фаза розвитку цивілізації, в якій головними продуктами виробництва є інформація і знання.

Рисами, що відрізняють інформаційне суспільство, є:

- збільшення ролі інформації і знань в житті суспільства;
- збільшення долі інформаційних комунікацій, продуктів та послуг у валовому внутрішньому продукті;
- створення глобального інформаційного простору, який забезпечує:
 - а) ефективну інформаційну взаємодію людей,
 - б) їх доступ до світових інформаційних ресурсів,
 - в) задовільнення їхніх потреб щодо інформаційних продуктів і послуг.

3. Інформаційне суспільство в системі соціального розвитку.

Основні особливості та характеристики інформаційного суспільства:

- наявність інформаційної інфраструктури;
- масове застосування персональних комп'ютерів (ПК), підключених до мереж;
- підготовка членів суспільства до роботи на ПК і у мережі;
- нові форми і види діяльності у мережі або у віртуальному просторі;

3. Інформаційне суспільство в системі соціального розвитку.

Основні особливості та характеристики інформаційного суспільства:

- можливість кожному практично миттєво отримувати з мережі повну, точну і достовірну інформацію;
- практично миттєва комунікація кожного члена суспільства з іншими користувачами (наприклад, чати в Інтернет);
- трансформація діяльності засобів масової інформації (ЗМІ), інтеграція ЗМІ і інформаційно-телекомунікаційних мереж, створення єдиного середовища поширення масової інформації мультимедіа;
- відсутність географічних і геополітичних кордонів держав учасників мережі, становлення нового міжнародного інформаційного права і законодавства.

З погляду теорії семіотики

інформація – це міра ліквідації невизначеності знання одержувача повідомлення про стан об'єкта чи яку-небудь подію.

При визначенні інформації існують два основних підходи: атрибутивний і функціональний.

Атрибутивний підхід розглядає інформацію як об'єктивну властивість усіх матеріальних об'єктів, *функціональний* же стверджує, що інформація є умовою і результатом активної діяльності і можлива тільки на соціальному рівні.

Інформація — абстрактне поняття, що має різні значення залежно від контексту.

Походить від латинського слова «*informatio*», яке має декілька значень:

- роз'яснення; виклад фактів, подій; витлумачення;
- представлення, поняття;
- ознайомлення, просвіта.

4. Поняття інформації. Інформатизація ...

Загальне поняття **інформації** подано у філософії, де під нею розуміють відображення реального світу.

Погляд на інформацію з точки зору її споживачів окреслює таке поняття:

Інформація — це нові відомості, які прийняті, зрозумілі і оцінені її користувачем як корисні.

Іншими словами, **інформація** — це нові знання, які отримує споживач (суб'єкт) у результаті сприйняття і переробки певних відомостей.

Залежно від способу передачі та сприйняття можна виділити такі види інформації:

- візуальна (передається і сприймається візуальними образами);
- аудіальна (звуками);
- тактильна (відчуттями);
- смакова (запахами);
- машинно-орієнтована (сприймається і обробляється ПК).

Основні функції інформації:

1. Комунікативна – передача відомостей від джерела до споживача.
2. Управлінська – інформаційне забезпечення на всіх стадіях управління.
3. Науково-пізнавальна – генерація і поширення відомостей, що дозволяють пізнавати світ.
4. Навчально-виховна – інформаційне забезпечення соціалізації особистості, передачі знань і досвіду з покоління у покоління, формування світогляду.

4. Поняття інформації. Інформатизація ...

- Д. Робертсон висунув формулу “цивілізація – це інформація” і ранжирує історію цивілізації за критерієм кількості виробленої інформації, виділяючи такі рівні:
- нульовий рівень** – інформаційна ємність мозку окремої людини – 10^7 біт;
 - перший рівень** – усне спілкування усередині громади, села чи племені – кількість циркулюючої інформації $\sim 10^9$ біт;
 - другий рівень** – письмова культура, мірою інформованості суспільства служить Александрійська бібліотека, що мала 532800 сувоїв, у яких містилося 10^{11} біт інформації;
 - третій рівень** – книжкова культура: є сотні бібліотек, випускаються десятки тисяч книг, газет, журналів, сукупна ємність яких оцінюється в 10^{17} біт;
 - четвертий рівень** – інформаційне суспільство з електронною обробкою інформації обсягом 10^{25} біт.

4. Поняття інформації. Інформатизація ...

При визначенні сутності інформаційного суспільства бачиться необхідним використання такого терміна як “інформатизація”.

Інформатизація виступає інтелектуально-гуманістичною перебудовою життєдіяльності людей з метою створення нового суспільного устрою.

Інформатизація суспільства – це глобальний соціальний процес виробництва і повсюдного використання інформації як суспільного ресурсу, що забезпечує інтенсифікацію економіки, прискорення науково-технічного прогресу країни, процесів демократизації й інтелектуалізації суспільства.

4. Поняття інформації. Інформатизація ...

Інформатизація, таким чином, є соціотехнічним і соціокультурним процесом зміни життєдіяльності всього суспільства, його підсистем і структур за рахунок різкого підвищення ефективності продукування, збереження і поширення усіх видів інформації і знань.

Важливо відзначити, що інформатизація суспільства є однією з закономірностей сучасного соціального прогресу, причому цей термін не є тотожним комп'ютеризації.

5. Поняття комунікації. Інформаційно-комунікативна природа ...

Комунікація - в широкому сенсі - обмін інформацією між індивідами через засоби загальної системи символів. Комунікація може здійснюватися вербальними і невербальними засобами.

Комунікація — це обмін між людьми або іншими суб'єктами цілісними знаковими повідомленнями, у яких відображені інформація, знання, ідеї, емоції тощо, обумовлений цілим рядом соціально значимих оцінок, конкретних ситуацій, комунікативних сфер і норм спілкування, прийнятих у даному суспільстві.

5. Поняття комунікації. Інформаційно-комунікативна природа ...

Розрізняють механістичний і діяльнісний підхід до комунікації.

Механістичний розглядає комунікацію як однонаправлений процес передачі та прийому інформації. *Діяльнісний* розглядає комунікацію як процес спілкування, обміну думками, знаннями, почуттями, схемами поведінки, а також як спільну діяльність учасників комунікації, в ході якої виробляється спільний погляд на речі та дії з ними.

Теорія комунікації розглядає соціальне значення комунікації, яке означає та характеризує різноманітність зв'язків та відносин, що виникають у людському суспільстві (комунікаційні процеси у суспільстві).

5. Поняття комунікації. Інформаційно-комунікативна природа ...

Виділяються **три основні (базові) функції** соціальної комунікації:

Інформаційна функція означає, що завдяки комунікації в суспільстві передається інформація про предмети, їх властивості, явища, дії та процеси.

Експресивна функція визначає здатність комунікації передавати оціночну інформацію про предмети або явища.

Прагматична функція означає, що комунікація є засобом, який спонукає людину до певної дії та реакції.

5. Поняття комунікації. Інформаційно-комунікативна природа ...

Оскільки ІКТ мають відношення до всіх сфер сучасного життя та постійно здійснюють вплив на розвиток суспільства і окремої людини, слід розуміти, що таким чином

ІКТ є сучасним універсальним та багатофункціональним інструментом розвитку держави і суспільства в глобалізованому світі.